

VIEŠŪJŲ BIBLIOTEKŲ PLĖTROS TENDENCIJOS

NAUJAUSIŲ TYRIMŲ IR KITŲ AKTUALIŲ DOKUMENTŲ APŽVALGA

DR. SIMONA JUZĖNIENĖ, VYR. METODININKĖ
ŠIAULIŲ APSKRITIES POVILO VIŠINSKIO VIEŠOJI BIBLIOTEKA
2026-02-24

INFORMACIJOS IR ŽINIŲ APLINKOS
POKYČIAI

ĮGŪDŽIAI IR KOMPETENCIJOS

DIRBTINIS INTELEKTAS

BIBLIOTEKOS KAIP VIEŠOSIOS
ERDVĖS

BIBLIOTEKŲ PASLAUGOS TIKSLINĖMS
GRUPĖMS

LIETUVOS TYRIMAI

INFORMACIJOS IR ŽINIŲ APLINKOS POKYČIAI

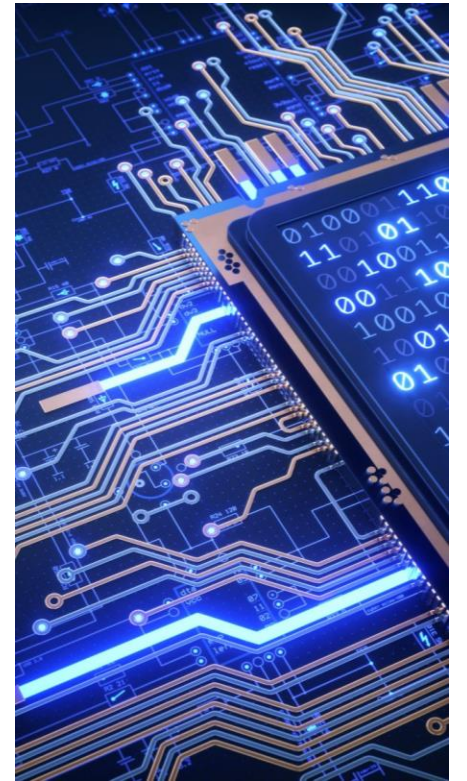
1. ŽINIŲ PRAKTIKOS KEIČIASI

- Informacijos įvairovė
- Platformizacija, algoritmai, informaciniai burbulai
- Medijų raštingumas

2. DIRBTINIS INTELEKTAS IR TECHNOLOGIJOS KEIČIA VISUOMENĘ

- Generatyvinis DI keičia kūrybą, švietimą, informacijos sklaidą
- Skaitmeninė nelygybė
- Patikimumas

3. PASITIKĒJIMAS YRA PERŽIŪRIMAS IŠ NAUJO

- Abejojimas oficialia informacija
- Vietinēs žiniasklaidos nykimas
- Privatumo ir atvirumo įtampa

4. ĮGŪDŽIAI TAMPA VIS SUDĖTINGESNI

- DI poveikis
- Techniniai įgūdžiai
- Kritinio, kūrybinio ir etinio mąstymo įgūdžiai

5. SKAITMENINĖS TECHNOLOGIJOS PASKIRSTYTOS NETOLYGLIAI

Gilėjanti skaitmeninė atskirtis:

Fizinis ryšio trūkumas + nepakankami

įgūdžiai + žemos pajamos +

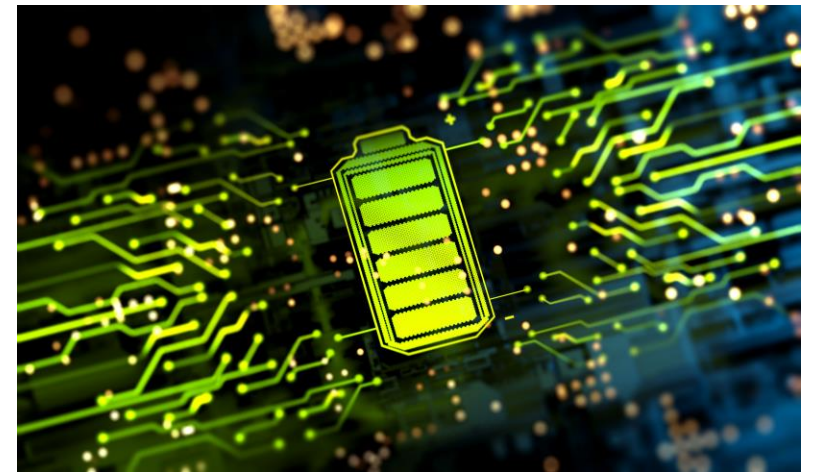
išsilavinimo stoka + gyvenimas

atokiose vietovėse

6. INFORMACINĖS TECHNOLOGIJOS NAUDOJA VIS DAUGIAU IŠTEKLIŲ

- Skaitmeninė infrastruktūra reikalauja didelių energijos ir medžiagų sąnaudų
- Elektroninių atliekų augimas
- Žiedinės ekonomikos poreikis

7. ŽMONĖS IEŠKO BENDRUOMENĖS RYŠIŲ

- PSO pripažįsta vienišumą kaip visuotinę sveikatos krizę
- Bibliotekos padeda stiprinti socialinį ryšį ir bendruomeniškumą

A SKILLS AGENDA FOR THE TREND REPORT

Waleed Al Badi, Priya Aris, Esther Bravo Govea, Anais Cayzac, Nilay Cevher, Brad Chugg, Rosana Marie Flores-Solemos, Lyric Danae' Grimes, Jonathan Hernandez Perez, Mahmoud Khalifa, Donna Labangon-Gonzaga, Eric Njabulo Mdunge, Demilare Oyedele, Katie Scott, Mediareni Sulaiman, Elna Veja, Sandun Weerasingha, with the support of Basheerhamad Shadrach and IFLA

International
Federation of
Library
Associations and Institutions

Refleksijos įrankis

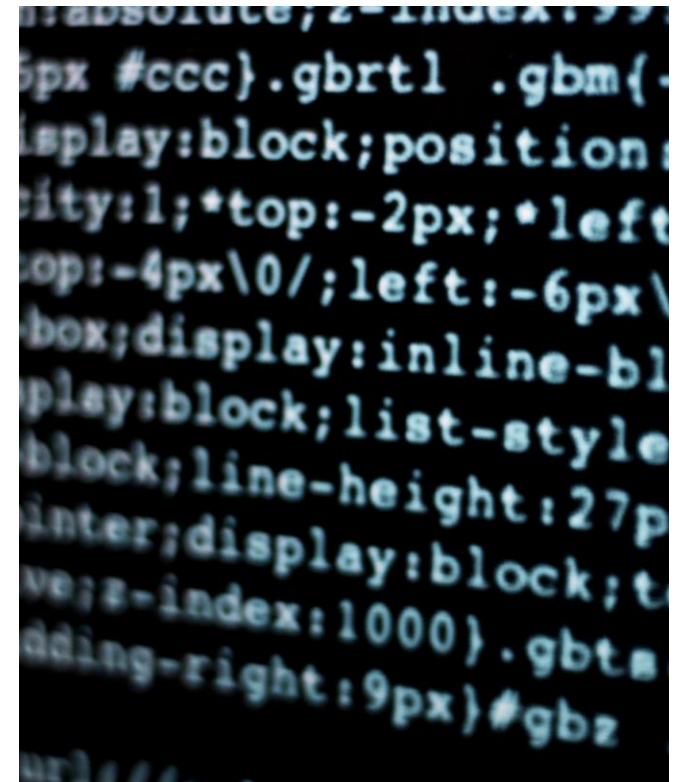
Neformalus mokymasis,
mentorystė

Integravimas į bibliotekų
strategijas

ĮGŪDŽIŲ RINKINYS

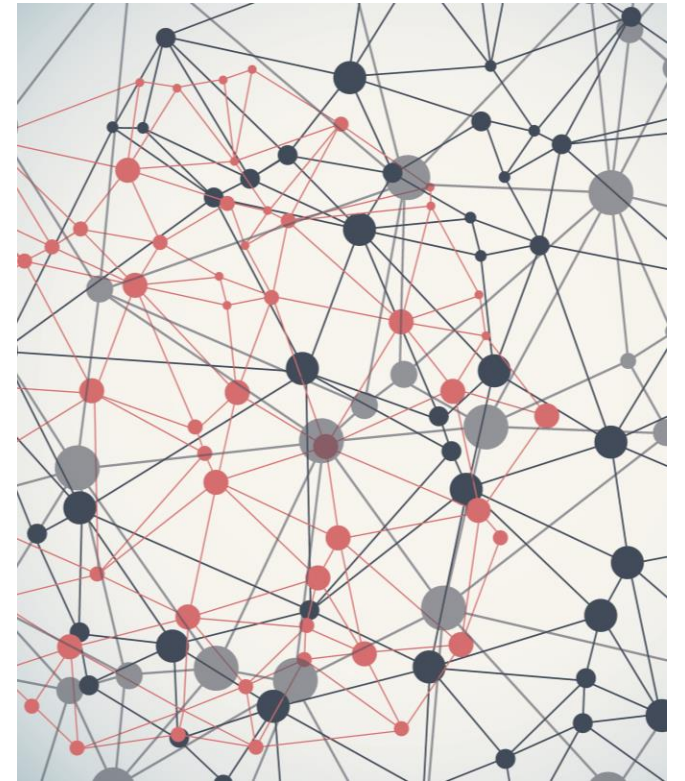
PRAKTINIAI ĮGŪDŽIAI

1. Programavimo pagrindai
2. Dirbtinio intelekto raštingumas
3. Privatumo raštingumas
4. Mokslinės komunikacijos raštingumas
5. Projektų valdymas
6. Medijų ir informacinis raštingumas
7. Informacijos valdymas

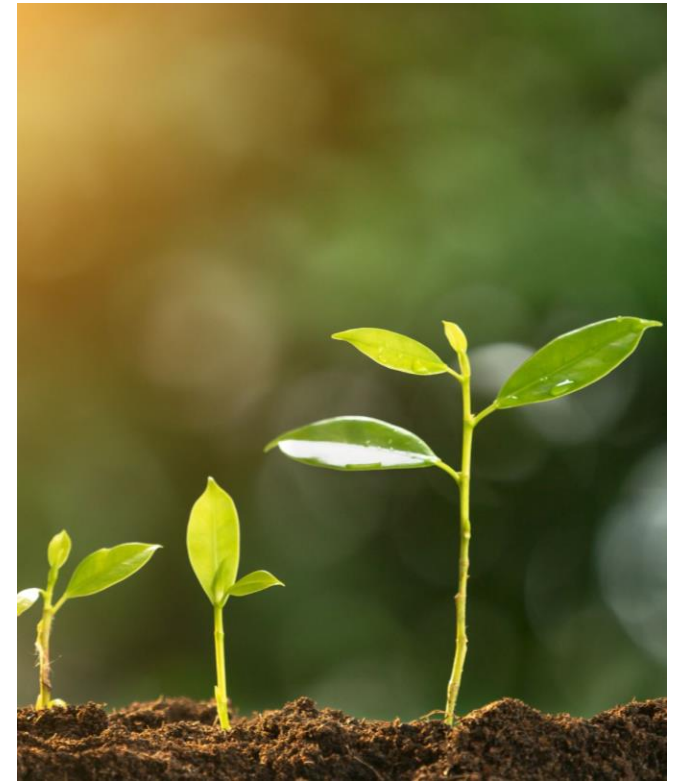
PARTNERYSTĒS ĪGŪDŽIAI

1. Atstovavimas, rinkodara ir komunikacija
2. Derybų ir tarpasmeniniai įgūdžiai
3. Bendruomenės kūrimas ir tinklaveika
4. Pokyčių valdymas
5. Pedagogika ir mokymas
6. Kultūrinis sąmoningumas
7. Pasakojimo įgūdžiai

ASMENINIO TOBULĖJIMO ĮGŪDŽIAI

1. Vaizduotė, intuicija ir kūrybiškumas
2. Mokymasis visą gyvenimą
3. Ateities mąstymas
4. Sprendimų priėmimas remiantis duomenimis
5. Rizikos raštingumas
6. Profesinis sąmoningumas
7. Augimo mąstysena

DIRBTINIS INTELEKTAS

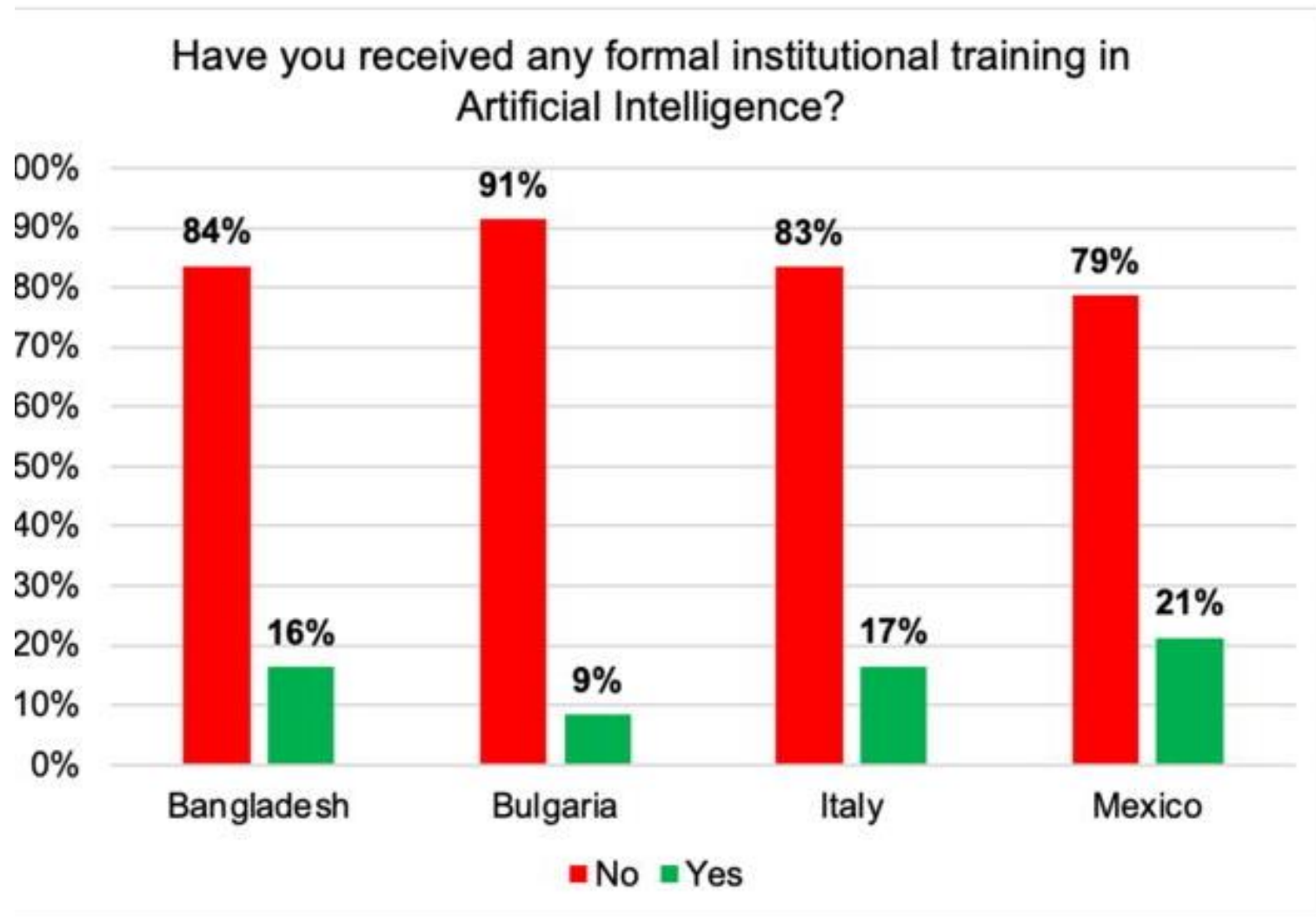
DI NAUDOJIMAS BIBLIOTEKOSE

Bibliotekos lėtai

adaptuoja DI įrankius

Trūksta gairių dėl DI

diegimo ir naudojimo

DI NAUDOJIMAS BIBLIOTEKOSE

65 % naudoja DI savo darbe

34 % nurodė, kad jų biblioteka turi oficialią DI politiką

91 % minėjo bent vieną iš šių barjerų:

šališkumas, skaidrumas, paaiškinamumas,

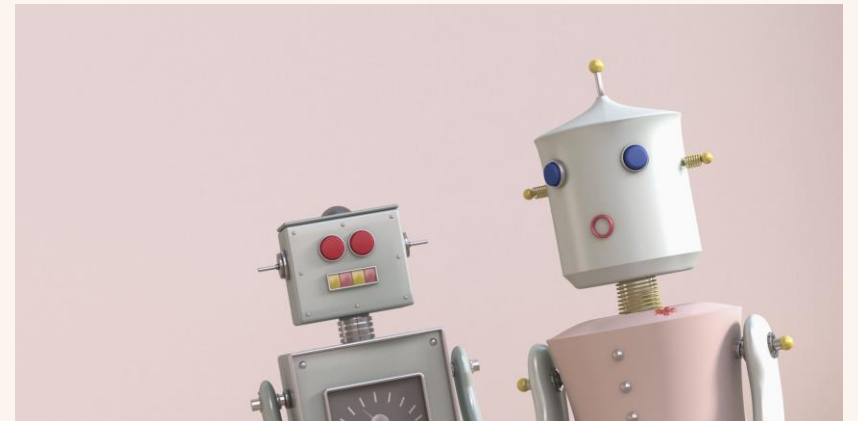
teisėtumas, privatumas

DI POVEIKIS BIBLIOTEKININKYSTĖS IR INFORMACIJOS MOKSLŲ TEORIJOMS

DI keičia **informacijos paieškos, šaltinio ir vertinimo** sąvokas

Ar DI sugeneruotas atsakymas gali būti laikomas **šaltiniu**?

Klausti, kaip **informacija buvo sukurta**, kokie **algoritmai** ją formavo, kokios **galios struktūros** ją palaiko.

DI POVEIKIS BIBLIOTEKININKYSTĖS IR INFORMACIJOS MOKSLŲ TEORIJOMS

- Informacijos paieškos ir vertinimo praktikos turi keistis, o **bibliotekų specialistai kaip darbo su informacija specialistai, turi neatsilikti ir lavinti savo DI raštingumą, duomenų ir informacinį raštingumą.**
- Žmonės linkę **pasitikėti DI generuotu turiniu**, net kai jis gali būti klaidingas ar manipuliatyvus.
- Tradiciniai informacijos vertinimo modeliai, grindžiami **autoritetu ir racionalumu**, nepakankamai atspindi DI keliamus iššūkius.
- Žmogaus gebėjimas **kritiškai vertinti informaciją** tampa lemiamu veiksnium – ne DI, o **žmogus gali būti silpnoji grandis**, jei trūksta kompetencijų.

**BIBLIOTEKOS
KAIP VIEŠOSIOS ERDVĖS.
DEMOKRATIJOS ASPEKTAS**

VIEŠŪJŲ ERDVIŲ RAIDA

1993-2003

erdvės atskirų pilietinių grupių veiklai

2004-2010

atviros viešos erdvės, kur susitinka skirtingų kultūrų, pažiūrų lankytojai, informacinė prieiga

2011-2015

bendruomeninės erdvės, kuriose kuriamas socialinis pasitikėjimas

2016-2022

socialinės erdvės, kuriose formuojamas bei stiprinamas socialinis kapitalas bendruomenėje

BIBLIOTEKA – SOCIALINĒS INFRASTRUKTŪROS DALIS

„Trečioji vieta“ – erdvė tarp namų ir darbo, kuri yra būtina tvariam ir sveikam visuomenės funkcionavimui

NAUDA BENDRUOMENEI

Kova su vienatve ir izoliacija

Asmeninis įgalinimas

Sveikatos stiprinimas

Viešoji sfera ir demokratija

NAUDA BIBLIOTEKOMS

Lankomumo didinimas

Suvokimo kaita („Daugiau nei knygos“)

Vartai į kitas paslaugas

Ryšys su darbuotojais

Išlikimas skaitmeniniame amžiuje

IŠŠŪKIAI

- Atskirų socialinių grupių vidiniai ryšiai: kiek iš tiesų klubai skatina įtrauktį, o gal tik kuria paralelines, nesusieinančias mini bendruomenes?
- Bibliotekininkai tampa emocinę paramą teikiančiais darbuotojais.
- Bibliotekoms sunku pagrįsti savo socialinę naudą, nes finansavimas dažnai priklauso nuo kiekybinių rodiklių, o ne nuo emocinės paguodos ar bendrystės jausmo.

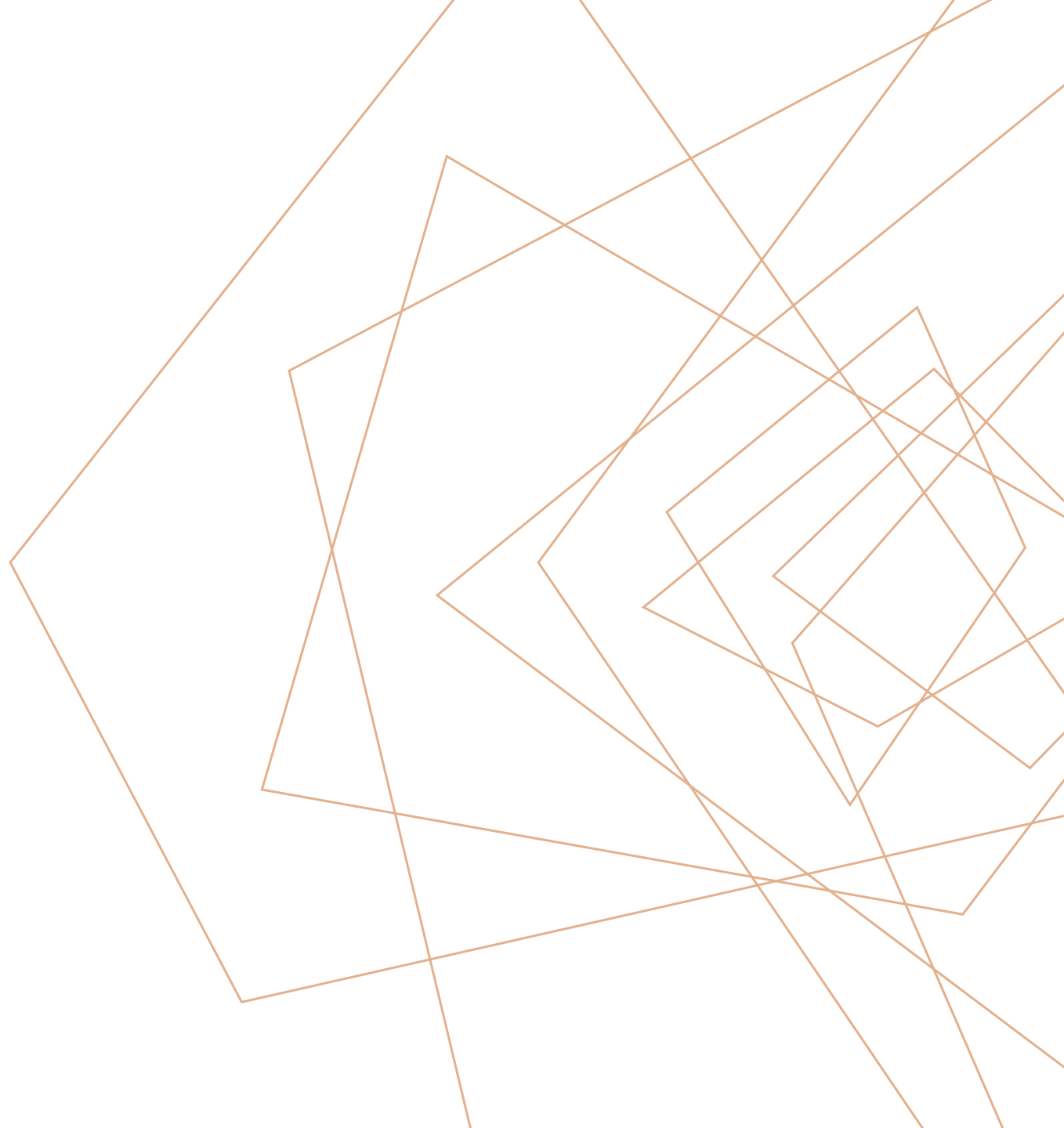
BIBLIOTEKOS IR DEMOKRATINIAI PROCESAI

„DEMOKRATIJOS BAROMETRAI“

„AKTYVUS NEUTRALUMAS“

„RAMYBĖS UOSTAI“

BIBLIOTEKŲ PASLAUGOS
TIKSLINĖMS GRUPĖMS

DEMENCIJAI DRAUGIŠKOS BIBLIOTEKOS

Populiacijos senėjimas

Augantis sergamumas

Medicinos apribojimai

Bibliotekos kaip sprendimas

PASLAUGOS DEMENCIJA SERGANTIEMS IR SLAUGANTIEMS

- Skaitymo programos
- Supaprastinta literatūra
- Muzikos terapija
- Tech klubai
- Prisiminimų veikos
- Atminties kavinės

BIBLIOTEKŲ IR BENDRUOMENIŲ BENDRADARBIAVIMAS

- Partnerystės su universitetais, sveikatos priežiūros įstaigomis, religinėmis organizacijomis ir kt.
- Bendro kūrimo (codesign) metodai

KLIŪTYS IR IŠŠŪKIAI

- Biudžetas ir finansavimas
- Darbuotojų laiko stoka
- Švietimo ir kvalifikacijos spragos
- Tikslinės auditorijos pasiekiamumas
- Stigma ir diskriminacija

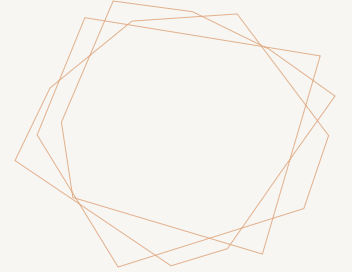

IDEALI BIBLIOTEKOS ERDVĖ PAAUGLIŲ AKIMIS

- Kaimiškos bibliotekos konteksto iššūkiai
- Paauglių įtraukimas į planavimo procesą
- Įvairių veiklų erdvės: skaitymui, susitikimams, žaidimams, kūrybai

BIBLIOTEKŲ PASLAUGOS MIGRANTAMS

- **Daugiakalbės kolekcijos:** išlaikyti ryšį su savo kultūra, multikultūralizmas.
- **Kalbos mokymas:** formalūs kalbų kursai, kalbų kavinės ir kt. Skatina socialinę integraciją.
- **Skaitmeninė įtrauktis:** pandemija, skaitmeninių įgūdžių tobulinimas.
- **Kultūrinė kompetencija ir bendruomenių įtraukimas:** renginiai, tarpusavio supratimas, izoliacijos mažinimas.

IFLA GAIRĖS BIBLIOTEKOMS, TEIKIANČIOMS PARAMĄ PERKELTIEMS ASMENIMS (2024)

- Kalba
- Informacija
- Pagalbos centras
- Renginiai ir kursai
- Bendruomenės ryšiai
- Technologijos

IFLA Guidelines for Libraries Supporting Displaced Persons

Refugees | Migrants | Immigrants | Asylum seekers

BENAMIAI BIBLIOTEKŲ LANKYTOJAI

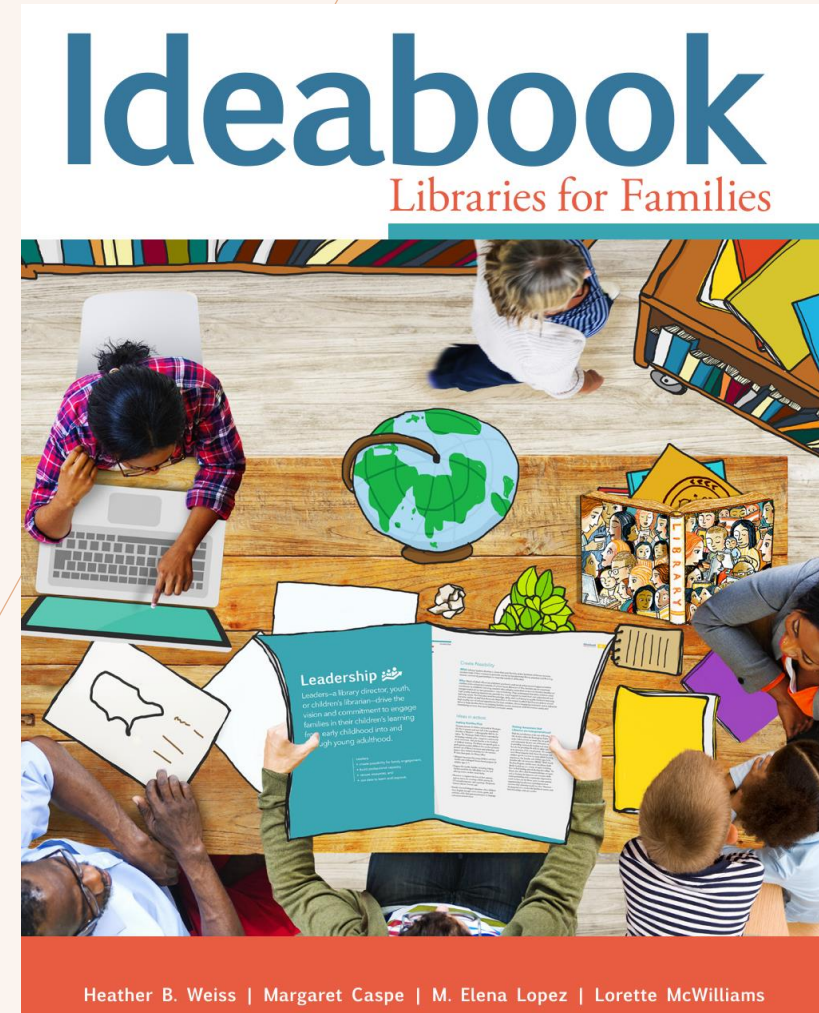
- 78 % lankytojų nesutinka, kad benamiams bibliotekoje ne vieta.
- 69 % darbuotojų mano, kad benamiai trukdo kitiems lankytojams.
- Demokratinės, atviros erdvės - visi tampa „standartiniais“ vartotojais, suteikiant saugumo ir priklausymo jausmą.

BIBLIOTEKŲ VEIKLOS ŠEIMOMS APIE MEDIJAS

- Tėvai ieško bendruomenės vietų, kur galėtų aptarti vaikų medijų naudojimo valdymą, pasidalinti rūpesčiais ir patirtimis.
- Tik **8,8 %** bibliotekų svetainių siūlo kokias nors programas ar išteklius, padedančius **šeimoms** orientuotis sudėtingoje medijų aplinkoje.
- Dauguma bibliotekų siūlo tik **nuorodas į išorinius išteklius**, taip stiprindamos įvaizdį, kad jos tik „kuratorės“, o ne skaitmeninių medijų ekspertės.

IDEABOOK: BENDRUOMENĖS ĮTRAUKIMO SISTEMA

1. **Lyderystė:** aktyvus iniciatyvų kūrimas, partnerių įtraukimas.
2. **Į(si)traukimas:** veiklos, kuriose tėvai ir vaikai kartu mokosi apie technologijas, jaunimo savanorystė.
3. **Paramos paslaugos:** mokymai, informacinės lentos, patikima informacija, erdvė šeimoms tyrinėti technologijas saugioje aplinkoje.

BIBLIOTEKININKYSTĖS TENDENCIJOS JK: ATEITIES FORMAVIMAS

1. Kritisnė bibliotekininkystė („critical librarianship“): atstovavimas, žinių kūrimas
2. DI: galimybės ir iššūkiai
3. Profesinė tapatybė
4. Cenzūra ir knygų draudimo / prieinamumo klausimai
5. Bibliotekų erdvės

TYRIMAI LIETUVOJE

- Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis 2023
- Lietuvos gyventojų skaitymo įpročiai 2024
- Kultūros įstaigų įsitraukimo į suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą procesą galimybių tyrimas 2023
- Ankstyvasis skaitymas. Tėvų apklausos ataskaita. 2024

NERIMĄ KELIANČIOS TENDENCIJOS

- **Didelė dalis neskaitančių asmenų ir demografinės prarajos:** Nors bendras skaitymo mastas auga, net **23,2 % Lietuvos gyventojų per pastaruosius 12 mėnesių neperskaitė nė vienos knygos**. Dažniau nė vienos knygos neskaito vyrai, vyresni nei 65 metų asmenys ir kaimiškų vietovių gyventojai.
- **Gajūs neigiami stereotipai:** Daugiau nei pusė respondentų mano, kad **skaitymas yra „veikla ne kiekvienam“**, o šis požiūris labiausiai paplitęs tarp retai skaitančių asmenų. Be to, apie 13 % respondentų skaitymą laiko nuobodžia veikla.
- **Mažėjantis tėvų įsitraukimas į ankstyvąjį skaitymą:** Palyginti su 2021 m., **beveik dvigubai padaugėjo tėvų, kurie savo vaikams (iki 3 m.) išvis neskaito** (nuo 3,5 % iki 6,9 %). Pastebima, kad tėvai rečiau kreipiasi į bibliotekas ieškodami informacijos apie ankstyvąjį skaitymą.

DŽIUGINANČIOS TENDENCIJOS

- **Skaitymo masto augimas ir atsparumas:** Per pastarąjį dešimtmetį gyventojų, skaitančių bent vieną spausdintą knygą per metus, dalis **išaugo nuo 62 % (2014 m.) iki 69 % (2024 m.)**. Lyginant su tarptautiniu kontekstu, kur skaitymo mastai dažnai traukiasi, Lietuvos situacija išlieka stabili.
- **Bibliotekos kaip skaitmeninio raštingumo ir MVG lyderės:** Bibliotekos yra viena geriausiai pasirengusių įstaigų dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procesuose – net **96 % jų jau dabar ugdo gyventojų kompiuterinį ir skaitmeninį raštingumą**. Jos taip pat yra pagrindinis šaltinis dažnai skaitantiems (56 % aktyvių skaitytojų skolinasi knygas iš bibliotekų) ir mažesnes pajamas gaunantiems asmenims.
- **Ankstyvesnė skaitymo pradžia:** Dėka tokių iniciatyvų kaip „Knygų startas“, vidutinis vaiko amžius, kada tėvai pradeda jam skaityti, sumažėjo iki maždaug **8 mėnesių**. Didžioji dalis tėvų (39,5 %) žino apie šį projektą ir vertina jį teigiamai.

A decorative graphic in the top-left corner consisting of several thin, light-brown lines that intersect to form various geometric shapes, including triangles and polygons, creating a complex, abstract pattern.

APIBENDRINIMAS

Bibliotekų veiklos laukas sudėtingėja, temos – vis
kompleksiškesnės

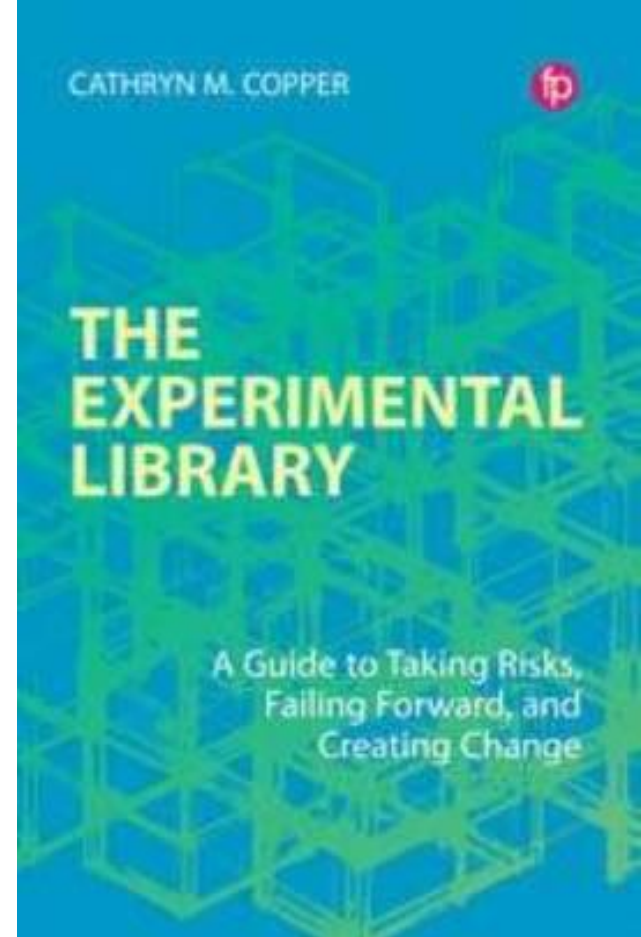
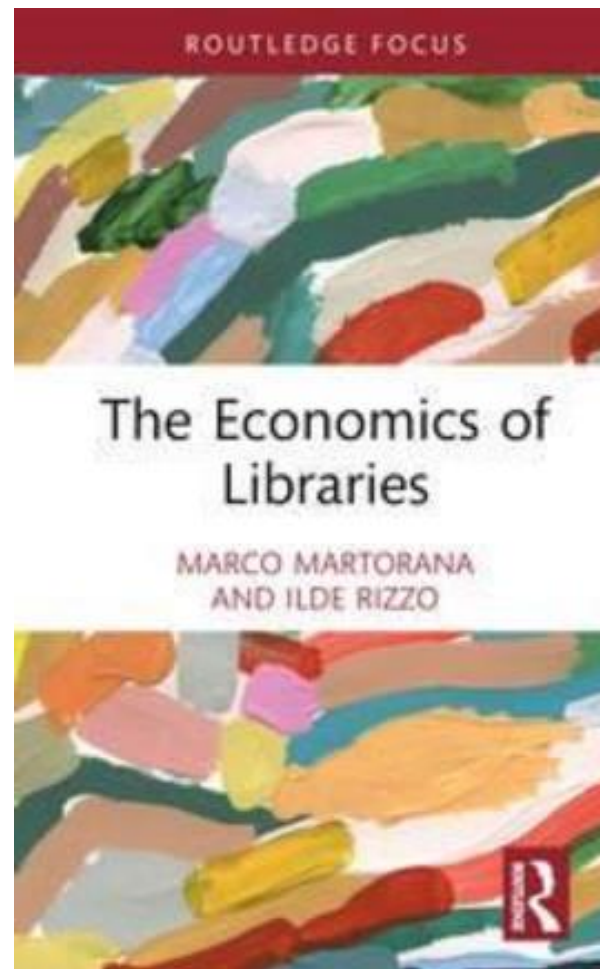
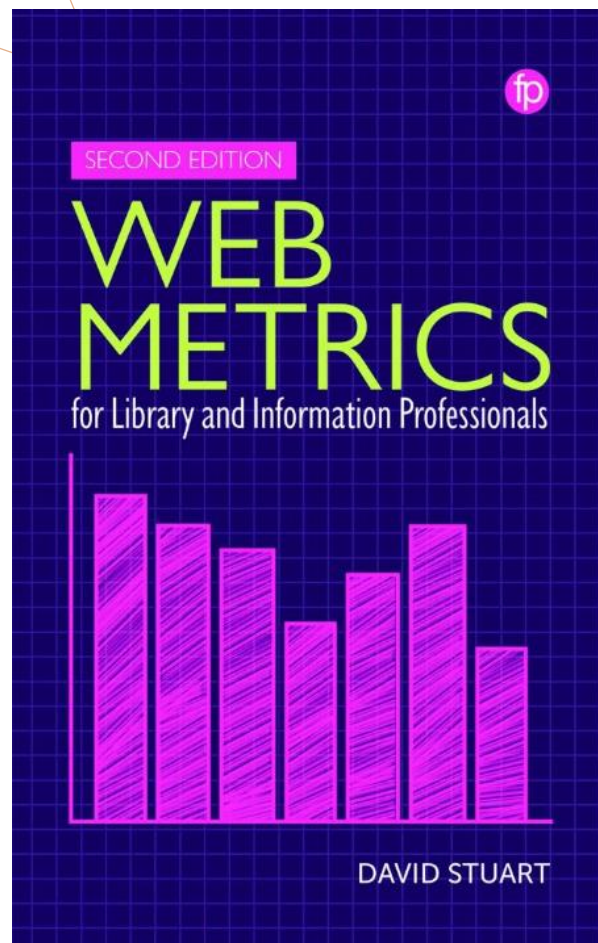
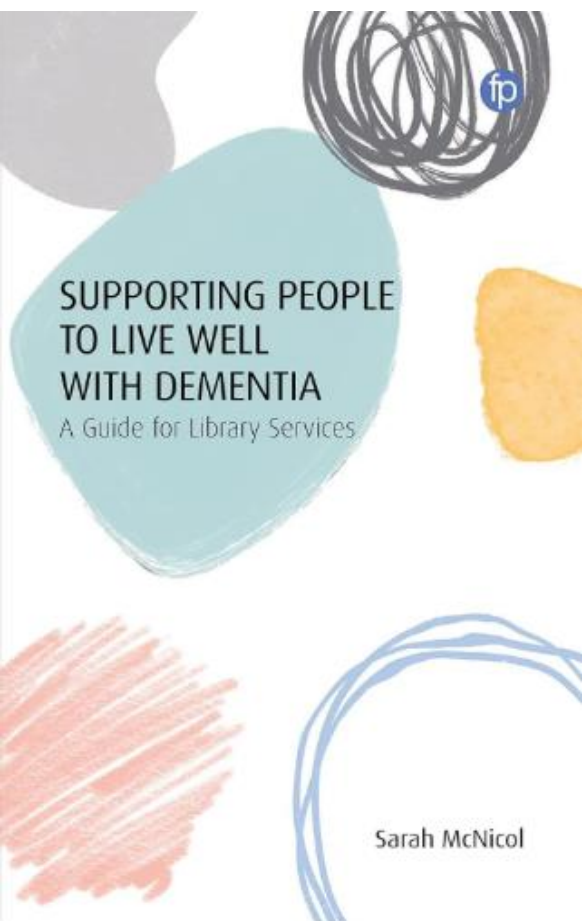
Medijų ir informacinis raštingumas, DI raštingumas

Bibliotekų specialistų įgūdžiai ir kompetencijos

Partnerystė, bendradarbiavimas

Viešoji erdvė, socialinė infrastruktūra

KNYGOS

AKTUALŪS ŠALTINIAI PAGAL TEMĄ

Dirbtinis intelektas

Lao Y, Hirvonen N, Larsson S (2025), "Everyday encounters with deepfakes: young people's media and information literacy practices with AI-generated media". *Journal of Documentation*, Vol. 81 No. 7 pp. 216–235, doi: <https://doi.org/10.1108/JD-01-2025-0007>

Andersdotter, K. 2023. Artificial intelligence skills and knowledge in libraries: Experiences and critical impressions from a learning circle. *Journal of Information Literacy*, 17(3), pp.108–130. <http://dx.doi.org/10.11645/17.2.14>

Appedu, S., & Qin, Y. (2025). Discourses of fear around AI and their implications for library and information science. *Information Research an International Electronic Journal*, 30(iConf), 180–188. <https://doi.org/10.47989/ir30iConf47548>

Sundin, O. (2025). Theorising notions of searching, (re)sources and evaluation in the light of generative AI. *Information Research an International Electronic Journal*, 30(CoLIS), 291–302. <https://doi.org/10.47989/ir30CoLIS52258>

Lau, J., Tammaro, A. M., Miltenoff, P., Begum, D., Zanichelli, F., Orru, D., & Sanabria, D. (2024). Artificial Intelligence/ChatGPT-Like: Perceptions and Use Among Library and Information Professionals from Italy, Bangladesh, Bulgaria, and Mexico. *The International Information & Library Review*, 56(4), 404–418. <https://doi.org/10.1080/10572317.2024.2413773>

Mannheimer, S., Bond, N., Young, S. W. H., Kettler, H. S., Marcus, A., Slipher, S. K., ... Sheehy, B. (2024). Responsible AI Practice in Libraries and Archives: A Review of the Literature. *Information Technology and Libraries*, 43(3). <https://doi.org/10.5860/ital.v43i3.17245>

AI and the UK library profession: Survey results. A report for CILIP (2025). [ai_survey_report_2025.pdf](#)

Cox, A. M., & Mazumdar, S. (2022). Defining artificial intelligence for librarians. *Journal of Librarianship and Information Science*, 56(2), 330-340. <https://doi.org/10.1177/09610006221142029>

Biblioteka kaip viešojo erdvė, demokratijos aspektas

Appleton L, Hall H (2023), "The public library as public sphere: a longitudinal analysis". *Journal of Documentation*, Vol. 79 No. 1 pp. 112–126, doi: <https://doi.org/10.1108/JD-02-2022-0031>

Carlsson H, Hanell F, Engström L (2023), "Revisiting the notion of the public library as a meeting place: challenges to the mission of promoting democracy in times of political turmoil". *Journal of Documentation*, Vol. 79 No. 7 pp. 178–195, doi: <https://doi.org/10.1108/JD-03-2023-0061>

Carlsson, H., & Engström, L. (2025). Navigating exceptionalism: the role of public libraries in times of crisis and war rhetoric. *Information Research an International Electronic Journal*, 30(CoLIS), 1–14. <https://doi.org/10.47989/ir30CoLIS52357>

Hanell, F., Carlsson, H., & Ihrmark, D. (2025). Exploring culture war related attacks on public libraries: results from a pilot study on information activities of the far-right. *Information Research an International Electronic Journal*, 30(CoLIS), 344–365. <https://doi.org/10.47989/ir30CoLIS52333>

Sugeno, Y. & Koizumi, M. (2024). Research Trends in Public Libraries as Public Spheres in Library and Information Science: Topic Modelling with Latent Dirichlet Allocation. *Libri*, 74(3), 289-304. <https://doi.org/10.1515/libri-2024-0041>

Hanell, F., Carlsson, H., Engström, L., & Hansson, J. (2024). Canaries of Democracy: The Role of Public Libraries in Times of Political Turmoil. *Public Library Quarterly*, 44(2), 198–222. <https://doi.org/10.1080/01616846.2024.2385741>

Mathiasson, M. H., & Jochumsen, H. (2022). "The Soup We are In" – Reflections on Post-neutrality Librarianship. *Public Library Quarterly*, 42(6), 602–621. <https://doi.org/10.1080/01616846.2022.2149017>

AKTUALŪS ŠALTINIAI PAGAL TEMĄ

Inovacijos

Desmarchelier, B., Djellal, F., & Gallouj, F. (2024). Public Libraries as Social Innovators. *Public Library Quarterly*, 44(1), 1–20. <https://doi.org/10.1080/01616846.2024.2357399>

Benoît Desmarchelier, Faridah Djellal, Faiz Gallouj (2025). Innovation in Libraries: A service-oriented perspective, *Research Policy*, Volume 54, Issue 1, 2025, 105110, ISSN 0048-7333, <https://doi.org/10.1016/j.respol.2024.105110>.

McManus, J. (2024). Our Journey to Encourage Makerspaces in Small Rural Libraries with the Help from the Library Innovation Studios Project. *Public Library Quarterly*, 43(5), 559–576. <https://doi.org/10.1080/01616846.2024.2318851>

Paslaugos įvairioms tikslinėms grupėms

Li, X., Ha, Y., & Aristeguieta, S. (2023). Teens' Vision of an Ideal Library Space: Insights from a Small Rural Public Library in the United States. *Evidence Based Library and Information Practice*, 18(4), 52–67. <https://doi.org/10.18438/eblip30410>

Vårheim, A., Johnston, J., Eskola, E.-L., Jochumsen, H., Kisilowska-Szumnińska, M., Pálsdóttir, Ágústa, ... Skare, R. (2025). Public library services for migrants in national government policies across eight European countries: a comparative analysis. *Information Research an International Electronic Journal*, 30(CoLIS), 29–51. <https://doi.org/10.47989/ir30CoLIS52282>

Garner, J. (2025). Public Libraries and People Experiencing Homelessness: The Experiences and Attitudes of Library Users. *Journal of Library Administration*, 65(4), 432–445. <https://doi.org/10.1080/01930826.2025.2475703>

Ryan, T., & Quinn, B. (2022). Understanding the Library as a Commemorative Exhibition Space. *Public Library Quarterly*, 43(4), 444–463. <https://doi.org/10.1080/01616846.2022.2060690>

Salib, G., Abbas, J., & Agosto, D. E. (2022). Toward the Development of Evidence-Based Programming to Support Family Digital Media Information Needs. *Public Library Quarterly*, 42(2), 111–123. <https://doi.org/10.1080/01616846.2022.2044265>

Bossaller, J., Long, B. S., & Vardell, E. (2023). Connections are the Opposite of Addiction: Recovery Reading Groups in Public Libraries. *Public Library Quarterly*, 43(1), 62–79. <https://doi.org/10.1080/01616846.2023.2223100>

Davies, B. (2024). "It's a Lively Place": The Impact of Public Library Clubs for Adults on How Attendees of These Clubs Perceive and Use Public Libraries. *Public Library Quarterly*, 43(6), 751–775. <https://doi.org/10.1080/01616846.2024.2340187>

Luccy, D., Brophy, J., & Lawson, B. (2024). Building Thriving Communities: The Library's Role in Economic Development. *Journal of Library Administration*, 64(3), 298–307. <https://doi.org/10.1080/01930826.2024.2316521>

Hider, P., Wakeling, S., Marshall, A., & Garner, J. (2024). Public Library Services in Rural Australia: Challenges and Prospects. *Journal of the Australian Library and Information Association*, 73(2), 122–147. <https://doi.org/10.1080/24750158.2024.2315338>

Campbell-Hicks, J. R. (2024). An Expanded Early Literacy Role for Public Libraries. *Journal of the Australian Library and Information Association*, 73(4), 529–540. <https://doi.org/10.1080/24750158.2024.2393909>

Qayyum, A., Dewi, A., & Khan, A. (2025). Increasing Responsibilities of Public Libraries with Varying Client Needs. *Journal of the Australian Library and Information Association*, 74(3), 416–433. <https://doi.org/10.1080/24750158.2025.2522474>

Demencijai draugiškos bibliotekos

Libraries, Library Services, and Persons Living with Dementia. Timothy J. Dickey and Sarah McNicol, Issue Editors. [Library Trends, Volume 74, Number 2, November 2025](#)

AKTUALŪS ŠALTINIAI PAGAL TEMĄ

IFLA dokumentai

IFLA Trend report 2024. [IFLA Trend Report 2024: Facing the future of information with confidence](#)

A skills agenda for the trend report. [content](#)

IFLA-UNESCO School Library Manifesto 2025. [IFLA-UNESCO School Library Manifesto 2025](#)

Balnaves, E., Bultrini, L., Cox, A. & Uzwyshyn, R. (2025). New Horizons in Artificial Intelligence in Libraries. Berlin, Boston: De Gruyter Saur. <https://doi.org/10.1515/9783111336435>

IFLA Internet manifesto (2024). <https://repository.ifla.org/bitstream/123456789/3461/1/FINAL%20FINAL%20Internet%20Manifesto.pdf>

IFLA Guidelines for Libraries Supporting Displaced Persons (2024). [Just published: IFLA Guidelines for Libraries Supporting Displaced Persons: Refugees, Migrants, Immigrants, Asylum seekers – IFLA](#)

Kitos temos

Trends in Adult Learning. New Data from the 2023 Survey of Adult Skills. [Trends in Adult Learning | OECD](#)

Ljubljana reading manifesto: [The Ljubljana Reading Manifesto: Why higher-level reading is important \(2022\)](#).

Evjen, S. (2025). The relational dimension of librarianship. *Information Research an International Electronic Journal*, 30(CoLIS), 604–617. <https://doi.org/10.47989/ir30CoLIS52255>

Abbott, J. K. (2025). Library time: in pursuit of liberatory leisure. *Information Research an International Electronic Journal*, 30(CoLIS), 15–28. <https://doi.org/10.47989/ir30CoLIS52345>

Pilerot, O., & Lindberg, J. (2024). Ubiquitous but invisible – public librarians' self-imposed professional information practices as articulation work. *Information Research an International Electronic Journal*, 29(2), 483–494. <https://doi.org/10.47989/ir292842>

Sullivan, M. (2023). Libraries in society: comparing international metrics of societal progress to library usage statistics. *Information Research an International Electronic Journal*, 28(4), 102–115. <https://doi.org/10.47989/ir284217>

Wilson TD, Maceviciute E (2025), "Information seeking in a time of war: coping with stress in Lithuania during the Russia/Ukraine war". *Journal of Documentation*, Vol. 81 No. 7 pp. 31–62, doi: <https://doi.org/10.1108/JD-06-2024-0156>

Freeburg D, Klein K (2025), "Who am I? How public library staff manage conflicting information about the self-concept". *Journal of Documentation*, Vol. 81 No. 7 pp. 293–311, doi: <https://doi.org/10.1108/JD-06-2024-0146>

Tilley, E., & Marshall, D. (2024). Shaping the Future: A Research Agenda for U.K. Libraries. *Evidence Based Library and Information Practice*, 19(4), 71–107. <https://doi.org/10.18438/ebliip30577>

Rianne van Melik & Michael S. Merry (2023) Retooling the public library as social infrastructure: a Dutch illustration, *Social & Cultural Geography*, 24:5, 758-777, DOI: [10.1080/14649365.2021.1965195](https://doi.org/10.1080/14649365.2021.1965195)

Davies, B. (2024). "It's a Lively Place": The Impact of Public Library Clubs for Adults on How Attendees of These Clubs Perceive and Use Public Libraries. *Public Library Quarterly*, 43(6), 751–775. <https://doi.org/10.1080/01616846.2024.2340187>

AKTUALŪS ŠALTINIAI PAGAL TEMĄ

Lietuvos tyrimai, straipsniai

BIBLIOTERAPIJOS PASLAUGOS VIEŠOSIOSE BIBLIOTEKOSE: LIETUVOS ATVEJIS. Jurgita Girčienė, Miglė Damijonaitytė. <https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2023.81.5>

Lietuvos skaitytojo grožinės literatūros skaitymo patirtys: skaitymo įprasminimas, esminės charakteristikos ir ypatumai globalių krizių laikotarpiu, Daiva Janavičienė. [Aktualu rytoj. 2024, t. 4, Nr. 25](#)

Skaitytojų klubai ir skaitymo fenomenologija: nuo sąmoningo individo iki įgalintos bendruomenės Dovilė Kuzminskaitė. [Aktualu rytoj. 2024, t. 4, Nr. 25](#)

Vyresnio amžiaus asmenų patikėjimo tikromis ir melagingomis naujienomis ypatumai Antanas Kairys, Vytautas Jurkuvėnas ir kt. [T 97 \(2023\): Information & Media](#)

Skaitymo skatinimo programų rezultatų ir poveikio vertinimas. Laura Lukoševičiūtė, Audronė Rimkutė. VIEŠOJI POLITIKA IR ADMINISTRAVIMAS ISSN 2029-2872 (online) PUBLIC POLICY AND ADMINISTRATION 2023, T 22, Nr. 1/2023, Vol. 22, Nr. 1, p. 117-131. [content](#)

Tarporganizacinio bendradarbiavimo didinant skaitmeninę įtrauktį viešosiose bibliotekose modelis: kritinių sėkmės veiksnių perspektyva / Kristina Kulikauskienė, daktaro disertacija 2024

Lietuvos gyventojų skaitymo įpročiai LKT tyrimas. Tyrimą atliko: „The Critical“ tyrėjai Rasa Goštautaitė, Eugenijus Kaminskis, Žemartas Budrys. 2024 m. kovo 20 d. – balandžio 5 d. [Lietuvos gyventojų skaitymo įpročiai](#)

Kultūros įstaigų įsitraukimo į suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą procesą galimybių tyrimas Tyrimą atliko: UAB „Theoria“, vadovas Eugenijus Kaminskis, Kultūros ministerija. [Kultūros įstaigų įsitraukimo į suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą procesą galimybių tyrimas](#)

Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis 2023. Ataskaitą parengė: Rūta Matulaitienė (KOG institutas), dr. Laima Nevinskaitė (nepriklausoma ekspertė). [Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis 2023](#)

Ankstyvasis skaitymas. Tėvų apklausos ataskaita. 2024. LNB ir Rinkos tyrimų centras. [„PowerPoint“ pateiktis](#)

AČIŪ

Simona Juzėnienė

Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka

simona.juzeniene@savb.lt

www.savb.lt